

JAUNIMO PILIETIŠKUMO UGDYMO PRIEMONĖS SAVIVALDYBĖSE

2020-10-27

Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, siekdamas suprasti, kokiomis priemonėmis savivaldybėse yra ugdomas jaunimo pilietiškumas, apklausė savivaldybes, kokios priemonės tam yra taikomos. Atsakymus apie jaunimo pilietiškumo ugdymo priemones savivaldybėse pateikė 15 savivaldybių. Apibendrinus rezultatus matomas pilietiškumo ugdymas per 4 pagrindines prizmes: savivaldybės, Lietuvos, kitų tautų ir Europos (Europos Sąjungos) pažinimą.

Savivaldybės lygmeniu daugelyje savivaldybių skiriamas dėmesys savo krašto pažinimui: organizuojamos ekskursijos po žymias vietas, žyminčias to krašto istorinius įvykius ar žymius žmones, jaunimui organizuojamos veiklos kaip piešimo, fotografijų konkursai. Atskirų savivaldybių atvejais (pavyzdžiui, Akmenės rajone) yra vykdomos programos, skirtos domėtis savo krašto istorija.

Lietuvos lygmeniu visos savivaldybės paminėjo valstybinių švenčių minėjimą įvairiomis formomis – renginiais, koncertais, akcijomis, parodomis ir kt. Dažniausiai įvardintos minimos šventės – Laisvės gynėjų diena, Lietuvos valstybės atkūrimo diena, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena, Mindaugo karūnavimo diena. Be šių, yra minimos ir kitos istorijai svarbios dienos – Holokausto aukų minėjimo diena, Konstitucijos diena, Tolerancijos diena, Gedulo ir vilties diena, Lietuvos kariuomenės diena. Savivaldybėse vykdomos įvairiausios

pilietinės iniciatyvos, renginiai, projektai – edukacinės programos, idėjų festivaliai, projektai, skatinantys pilietinį, kultūrinį, socialinį sąmoningumą.

Nemaža dalis savivaldybių kaip priemonę pilietiškumo ugdymui įvardino įvairius pilietinių žinių tikrinimo būdus. Tai – tiek nacionalinės iniciatyvos (nacionalinis diktantas, konstitucijos egzaminas, teisiųjų žinių konkursas „Temidė“), tiek savivaldybės lygmeniu daromi protų kovos, egzaminai ir pan. (apie Lietuvos istoriją, Lietuvos Respublikos Seimą ir kitus valdymo organus).

Dalis savivaldybių įvardino įvairias išvykas ir ekskursijas. Tai gali būti tiek anksčiau paminėti istoriniai tos savivaldybės krašto objektai, muziejai, tiek išvykos į institucijas kaip Seimas, tiek ekskursijos po visą Lietuvą, lankant istorines vietas, objektus ir kt. Kai kurios savivaldybės paminėjo kviečiančios žymius žmones (istorinių filmų režisierius, Lietuvos kariuomenės atstovus, Misija Sibiras dalyvius, kt.) ir vykdančios jų susitikimus su moksleiviais.

Atskirais atvejais skiriamas dėmesys tautinių mažumų pažinimui, tolerancijos ugdymui. Pavyzdžiui, Akmenės rajone įgyvendinamas projektas, skirtas žydų kultūros pažinimui, Šalčininkų rajone vykdomas projektas, skirtas ugdyti mokinių tarpkultūrinės kompetencijas. Prie šių priemonių prisideda ir aukščiau minėti istorinių datų minėjimai.

Dalyje savivaldybių vykdomas moksleivių supažindinimas su Europa, Europos Sąjunga. Tam taikomos priemonės – ne vienos savival-

dybės įvardintas Europos egzaminas, projektas „Mokyklos – Europos Parlamento ambasadorės“, pavieniais atvejais yra vykdomi Europos paveldo dienos paminėjimai, švenčiamos Europos dienos.

Didelis dėmesys atkreiptas į jaunimui skirtas priemones – pilietiškumo ugdymo (pagrindų) pamokas, nacionalines jaunimo organizacijas (dažniausiai įvardinta Šaulių Sąjunga, taip pat Ateitininkai, Skautai, Lietuvos moksleivių sąjunga), mokinių savivaldos veiklą.

Pažymėtina, kad absoliuti dauguma savivaldybių pateikė informaciją apie priemones, įgyvendinamas bendrojo ugdymo įstaigose. Kaip dažniausi finansavimo šaltiniai nurodytos savivaldybės ar ugdymo įstaigų biudžeto lėšos, atskiroms veikloms naudojamas mokinių tėvų finansinis indelis, atskirais atvejais finansuojama išorinių institucijų (Tautinių mažumų departamentas Švenčionių rajone, Politikos tyrimų ir analizės institutas Šalčininkų rajone, Europos struktūrinių fondų lėšos Kupiškio rajone). Kai kurioms priemonėms (dažniausiai protų mūšiams, parodoms ir kitoms iniciatyvoms) lėšos nėra reikalingos.